

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5*
THE DEVELOPMENT PROGRAME TO ENHANCE DIGITAL LEADERSHIP
COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS
IN THE KHONKAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์

Sutum Tummatasananon

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Sripatum University Khon Kaen Campus

E-mail: sutum011728@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อหาแนวการยกร่างโปรแกรม และตรวจสอบยืนยันโปรแกรมด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่าโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 4 Module ประกอบด้วย ทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมีผล การประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

* Received 11 October 2023; Revised 27 December 2023; Accepted 29 December 2023

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม, สมรรถนะภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหาร

Abstract

This research aimed to development program to enhance digital leadership competencies of school administrators in the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 . The key informant group consisted of nine experts (Connoisseurship) to draft the program framework and verify the program through a focus group discussion. The research instruments included a semi-structured interview and a program feasibility and suitability assessment. Data analysis statistics included mean and standard deviation. The research findings revealed as follows. the development program to enhance digital leadership competencies of school administrators in the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 consisted of: 1) principles, 2) objectives, and 3) content, which included four modules: digital resources for education, integrated digital teaching and learning, digital learning and application, and communication and professional participation. The evaluation results of competencies of school administrators in the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 showed that the overall suitability was at the highest level, and feasibility was at a high level.

Keywords: The develop program, Digital Leadership Competencies, School Administrators

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบันจะพบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบูรณาการเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย บนฐานของสังคมที่รู้

คิด โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนสู่ยุคดิจิทัล ส่งเสริมการสร้างบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) และจะเห็นว่าในสังคมยุคปัจจุบันจะประกอบด้วยคนหลายช่วงวัย จึงทำให้มีความแตกต่างระหว่างช่วงวัย ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างความแตกต่างของวัย เช่น การทำงานร่วมกับคนรุ่นใหม่จะไม่สามารถใช้วิธีการแบบเก่าๆ ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งคน Gen Y และ Gen Z ที่มีความคิดเป็นของตนเอง ชอบความท้าทาย และแสดงความสามารถที่หลากหลาย ไม่ยึดติดอยู่กับสิ่งเดิม ๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะต่างวัยกัน ก็ยังต้องทำงานร่วมกัน ดังนั้นผู้นำต้องทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นที่เสริมสร้างมุมมองใหม่และการร่วมมือร่วมใจอย่างต่อเนื่องเปิดรับแนวคิดใหม่ เพื่อได้ความคิดเชิงสร้างสรรค์มาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2561)

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมดิจิทัล และแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา (G-Suite for Education) มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา พร้อมกับมีนโยบายให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 2562) เพื่อยกระดับความเป็นผู้นำของผู้บริหารให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนความสามารถของผู้บริหารในการเป็นผู้นำดิจิทัลด้านการจัดการศึกษาและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ดังนั้นผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำดิจิทัลจำเป็นต้องมีส่วนร่วมกับเพื่อนผู้บริหารและเกิดภาวะผู้นำจึงจะเป็นผู้นำในยุคสังคมดิจิทัลที่แท้จริง (เยาวลักษณ์ จิตต์วโรดม, 2560) ผู้บริหารนับเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา รวมถึงกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งการจะเป็นเช่นนี้ได้ คุณภาพของผู้บริหารก็เป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่สำคัญ เพราะถ้าผู้บริหารที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และจาก

สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น และจากผลการวิจัยของวัชรภรณ์ แสงทิพย์ และ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2566) พบว่า ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของครู ที่ต้องการพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ การประยุกต์ใช้ดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เพื่อส่งเสริมสนับสนุนครูในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผู้บริหารจะต้องนำความเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ (Kaganer, Sieber and Zamora, 2014)

การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจึงควรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้แล้วต่อยอดองค์ความรู้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การจัดทำฐานข้อมูลผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา จนถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา อย่างไรก็ตามยังพบว่าในหลายๆ โรงเรียนยังดำเนินการใช้เทคโนโลยีได้ไม่เป็นรูปธรรมมากนัก ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของภานุเดช แสงลุนและชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ (2565) ที่สำรวจภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า ระดับสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะมาจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการบริหาร และปัจจัยสนับสนุน เช่น แก่นขนาดของสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยสนับสนุนนี้มีงานวิจัยที่พบว่า ขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันผู้บริหารมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่แตกต่างกัน (สุนทรภรณ์ อินอ่อน, กรองทิพย์ นาวิเชตร และ วิภาส ทองสุทธิ, 2566) โดยโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก (กันตชาติ กุดนอก, 2566)

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิชาการด้านบริหารการศึกษา ซึ่งมีบทบาทและมีภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านบริหารการศึกษา จึงสนใจที่จะการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Method) โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม เพื่อให้ได้องค์ประกอบ และตัวชี้วัด ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารและสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร และสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,389 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 346 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เพื่อจำแนกขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 มีค่า IOC ระหว่าง .80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.930 และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.896 เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ซึ่งยกร่างโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารจากองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล และการออกแบบการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 จำนวน 9 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และประเมินความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ปิยะธิดา ปัญญา, 2567)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และการลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5

องค์ประกอบภาวะผู้นำ ดิจิทัลของผู้บริหาร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. ทรัพยากรดิจิทัลเพื่อ การศึกษา	3.58	0.69	มาก	4.60	0.52	มากที่สุด	0.284	3
2. การเรียนการสอนบูรณา การดิจิทัล	3.63	0.73	มาก	4.54	0.58	มากที่สุด	0.250	4
3. การเรียนรู้และ ประยุกต์ใช้ดิจิทัล	3.43	0.66	ปาน กลาง	4.53	0.55	มากที่สุด	0.320	1
4. การสื่อสารและมีส่วน ร่วมอย่างมีอาชีพ	3.42	0.57	ปาน กลาง	4.51	0.70	มากที่สุด	0.318	2
ค่าเฉลี่ย	3.49	0.66	มาก	4.54	0.58	มากที่สุด	0.293	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัลและการสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมีอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล และทรัพยากรดิจิทัลเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.320$) การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมีอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.318$) ทรัพยากรดิจิทัลเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.284$) และ การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.250$) ตามลำดับ

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 Module ประกอบด้วย Module 1 ทรัพยากรดิจิทัลเพื่อการศึกษา Module 2 การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล Module 3 การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ Module 4 การสื่อสาร

และมีส่วนร่วมอย่างมืออาชีพ 4) กิจกรรมพัฒนา ประกอบด้วย การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง 5) การวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม การประเมินความสามารถในความสามารถในการออกแบบจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ตรวจสอบยืนยันโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ใช้โปรแกรม ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) ดังนี้

2.1 Module 1 ทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา มีหลักการคือผู้บริหารต้องมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านสื่อและ ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนเทคโนโลยีโดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยที่คำนึงถึงความแตกต่างแบบการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา เนื้อหาประกอบไปด้วย 1) ความหมายทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา 2) ประเภทของทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา 3) ประโยชน์ของทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยมีวิธีพัฒนา 1) การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง พร้อมทั้งการประเมินผลความเข้าใจก่อน – หลัง

2.2 Module 2 การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล มีหลักการคือการบูรณาการเรียนการสอนเข้ากับเทคโนโลยีและส่งเสริมความสามารถของนักเรียนและการจัดกิจกรรมทางการเรียนตามสภาพการณ์ของบริบททางการศึกษายุคใหม่ที่ต้องเตรียมการและสร้างความพร้อมให้บังเกิดขึ้นทั้งกับผู้เรียน ผู้สอน และผู้รับผิดชอบทุกฝ่าย ที่ควรพึงตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถออกแบบการสอนบูรณาการดิจิทัลในการเรียน

การสอน เนื้อหาประกอบไปด้วย 1) ออกแบบการสอน (Instructional Design) 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ 3) การบูรณาการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล 4) เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล โดยมีวิธีพัฒนา 1) การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง พร้อมทั้งการประเมินผลความเข้าใจก่อน – หลัง

2.3 Module 3 การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล มีหลักการคือการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจ นำทักษะการใช้ดิจิทัลมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพในเนื้อหาของข้อมูล การพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงาน สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และความมั่นคงปลอดภัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในองค์กร เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาระยุกต์ใช้ดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และความมั่นคงปลอดภัย เนื้อหาประกอบไปด้วย 1) การสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ 2) การสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน โดยมีวิธีพัฒนา 1) การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง พร้อมทั้งการประเมินผลความเข้าใจก่อน – หลัง

2.4 Module 4 การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมืออาชีพ มีหลักการคือการบูรณาการเรียนการสอนเข้ากับเทคโนโลยีและส่งเสริมความสามารถของนักเรียนและการจัดกิจกรรมทางการเรียนตามสภาพการณ์ของบริบททางการศึกษายุคใหม่ที่ต้องเตรียมการและสร้างความพร้อมให้บังเกิดขึ้นทั้งกับผู้เรียน ผู้สอน และผู้รับผิดชอบทุกฝ่าย ที่ควรพึงตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศาสามารถออกแบบการสอนบูรณาการดิจิทัลในการเรียนการสอน เนื้อหาประกอบไปด้วย 1) ออกแบบการสอน (Instructional Design) 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ 3) การบูรณาการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล 4) เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล โดยมีวิธีพัฒนา 1) การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง พร้อมทั้งการประเมินผล โดย การประเมินการใช้สื่อและการประเมินความพึงพอใจในมีส่วนร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นปฏิบัติกิจกรรม

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน ได้แก่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทรรศการดิจิทัลเพื่อการศึกษา และการสื่อสาร และมีส่วนร่วมอย่างมืออาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล และการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารยังไม่ได้รับการสร้างความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีของยุคปัจจุบัน เน้นผู้เรียนให้มีความเป็นผู้เรียนในยุคดิจิทัล ซึ่งผู้บริหารเองต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมและสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า และหลากหลายสำหรับสร้างบทเรียน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2563) ได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ข้าราชการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เกิดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องมีการพัฒนาผู้บริหารผู้สอนตามยุคสมัย เป็นผู้บริหารยุคดิจิทัลที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ มีคุณธรรมให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี จันทรเต็ม (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาผู้บริหารในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาผู้บริหาร ในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีจรรยาบรรณ ซึ่ง ประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจดิจิทัล ที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่ จำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจสารสนเทศและสามารถประเมิน สื่อดิจิทัล รวมทั้งสามารถผลิตเนื้อหาและการ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือดิจิทัล โดยมีความเข้าใจดิจิทัลขั้นพื้นฐานและขั้นสูง โดยมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับ ทักษะการรู้สื่ การรู้เทคโนโลยี การรู้สารสนเทศ การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น การรู้การสื่อสาร และการรู้สังคม โดย ความเข้าใจดิจิทัลครอบคลุมมากกว่า ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ จริยธรรม ทัศนคติ สังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทรัตน์ ฤทธิ์บำรุง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอนสำหรับสถานศึกษา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำผู้บริหารด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอนสำหรับ สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 อภิปรายผล ได้ดังนี้

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 4 Module ประกอบด้วย Module 1 ทฤษฎาดิจิทัลเพื่อการศึกษา Module 2 การเรียนการ สอนบูรณาการดิจิทัล Module 3 การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ Module 4 การ สื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมืออาชีพ 4) กิจกรรมพัฒนา ประกอบด้วย การศึกษาเรียนรู้ ออนไลน์ด้วยตนเอง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และ การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง 5) การ วัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรม การประเมินความสามารถในความสามารถในการออกแบบจัดการเรียนรู้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการสอน และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ตรวจสอบยืนยัน โปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเมินความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ใช้โปรแกรม ผลการประเมิน

โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบวิธีการพัฒนาผู้บริหารของโปรแกรมสอดคล้องกับแนวคิดของ (พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ , 2561) ที่ได้กล่าวว่า รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารควรเป็นรูปแบบการพัฒนาแบบผสมผสานกันระหว่าง การพัฒนาแบบนอกเวลา ปฏิบัติงาน และ การพัฒนาแบบในเวลาปฏิบัติงาน ซึ่งวิธีการพัฒนาภาวะผู้บริหารของโปรแกรมมีหลักการพัฒนามุลาการตามกรอบ 70 : 20 : 10 สอดคล้องกับแนวคิดของ Morgan McCall และคณะ (1996) ประกอบไปด้วย ร้อยละ 70 ด้วยวิธีการการบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง ร้อยละ 20 ด้วยวิธีการพัฒนาด้วยตนเองผ่านเครือข่ายออนไลน์ และ ร้อยละ 10 ด้วยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ โปรแกรมประกอบด้วยองค์ประกอบการสร้างโปรแกรม และการพัฒนาโปรแกรมที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโปรแกรม พร้อมด้วยศึกษาแนวคิด หลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม ดังที่ Barr, D., Harrison, J., & Conery, L. (2011). ทฤษฎีขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรม โดยเริ่มด้วยขั้นตอนที่ 1 ขั้นการ ประเมินซึ่งเป็นการประเมินความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการวางแผนด้วยการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และ ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการประเมินหลังการปฏิบัติ ซึ่งเห็นได้ว่า โปรแกรมที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับ แนวคิดในการศึกษาวิจัย และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรมและขอช่วย เนื้อหาของโปรแกรมตามแนวคิดของ Boone (1992) โดยสังเคราะห์ส่วนประกอบของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ 4) วิธีพัฒนา 5) การประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้มีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนในการพัฒนาที่ ออกแบบมาจากการนำองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในโปรแกรม อีกทั้งโปรแกรมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ขอนแก่น 5 นี้ได้มีการตรวจสอบยืนยันโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่านและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ใช้โปรแกรมอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร (2561) ที่ได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 โดยโปรแกรมประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรวมของโปรแกรมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ แสงทิพย์, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2566). ที่ได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยโปรแกรมประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรวมของโปรแกรมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากโดยโปรแกรมประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา โดยรวมของโปรแกรมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้นั้น ต้องดำเนินการพัฒนาโดยจัดให้มีโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 4 Module ประกอบด้วย ทรัพยากรดิจิทัลเพื่อการศึกษา การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมีสื่อ โดยมีวิธีพัฒนา 1) การศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.320$) การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมีอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.318$) ทรัพยากรดิจิทัลเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.284$) และ การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล ($PNI_{modified} = 0.250$) ตามลำดับ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่ชัดเจน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้ผู้บริหารทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาตามโปรแกรมนี้อย่างเป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรมีการจัดระบบการกำกับติดตามและประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร โดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ที่มีความต้องการจำเป็นสูง

1.2 ผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งมี 4 Module ประกอบด้วย ทรัพยากรดิจิทัลเพื่อการศึกษา การเรียนการสอนบูรณาการดิจิทัล การเรียนรู้และประยุกต์ใช้ดิจิทัล และ การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างมี โดยวิธีพัฒนา 1) การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การฝึกอบรม 3) การบูรณาการกับปฏิบัติงานจริง ดังนั้นสถานศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารใช้ดิจิทัลในการทำงาน สนับสนุนด้านงบประมาณให้แก่ผู้บริหาร จัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เป็นระยะ และต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการ จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารได้เกิดความตระหนักในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคปัจจุบันกับการนำไปใช้ในการทำงาน โดยพัฒนาตนเองผ่านระบบออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้บริหารเกิดความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถเลือกโปรแกรมหรือหลักสูตรการอบรม เพื่อพัฒนาตนเองตามความถนัดและความสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ ว่าโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 5 สามารถนำไปประยุกต์ในการ

พัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหารอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษารูปแบบหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้บริหารผู้นำ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีรูปแบบและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยติดตามการนำไปใช้โปรแกรมไปใช้ในการเสริมสร้างภาวะผู้บริหารผู้นำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาภาวะผู้บริหารผู้นำ ในรูปแบบอื่น ๆ โดยมีวิธีการพัฒนาหรือกิจกรรมเสริมสร้างที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กันตชาติ กุดนอก. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. ใน ปริญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2567). สถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- นันทรัตน์ ฤทธิ์บำรุง. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำครูด้านการเป็นแบบอย่างทางการสอนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พัชรารณณ์ ดวงชื่น. (2561). ผู้นำองค์กรในโลก VUCA. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 24(3), 450-458.
- พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2561). การบริหารการศึกษาใหม่: New Education Governance. การประชุมวิชาการราชบัณฑิตยสถาน. สำนักธรรมศาสตร์ และการเมือง ประเพณีวิชาศึกษาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถานและมหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภานุเดช แสงลุน, ชยากานต์ เรืองสุวรรณ. (). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(41), 175-184.
- เยาวลักษณ์ จิตต์วโรดม. (2560). บทบาทและทักษะหลักของภาวะผู้นำในสังคมยุคดิจิทัล. วารสารธุรกิจปริทัศน์ 9 (2) 81-91.
- วัชรารณณ์ แสงทิพย์, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2566). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา, 12 (6), 26-39.
- สุนทรารณณ์ อินอ่อน, กรองทิพย์ นาวิเชตร และ วิภาส ทองสุทธิ. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาลัย นครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 17(2), (2023), 256-271.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (2563). กรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2560). แผนการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- Barr, D., Harrison, J., & Conery, L. (2011). Computational Thinking: A Digital Age Skill For Everyone. *Learning and Leading with Technology*, 38(6), 20–23.
- Boone, Edgar J. (1992). *Developing Programs in Adult Education*. Illinois : Waveland Press, Inc.
- McCall, M. (1996). What's the 70:20:10 Learning Model?. Retrieved from [https://elmllearning.com/why-everyone-should-just-stop-it-with-the-70-20-10- model/](https://elmllearning.com/why-everyone-should-just-stop-it-with-the-70-20-10-model/).
- Kaganer, E., Sieber, S., and J. Zamora. (2014). The 5 keys to a Digital Mindset. เรี ย ก ไ้ ซ้ เมื อ 2 5 เม ษ า ย น 2 5 6 4 จ า ก <http://www.forbes.com/sites/iese/2014/03/11/the-5-keys-to-a-digital-mindset/2/#47c6c5e94f5f>